

SCIENCEZONE

ONLINE SCIENTIFIC
CONFERENCES

Conference

On Legal Science

No.1 (2)

2024

<i>Abdihakimov Farhod Zafar o'g'li</i> ELEKTRON TIJORATDA SOTUVCHI MANFAATLARINI HUQUQIY HIMOYA QILISH	4-10
<i>Olimjonova Hulkar To'lqin qizi</i> SUG'URTA KOMPANIYALARI FOND BOZORIDA INSTITUTSIONAL INVESTOR SIFATIDA	11-15
<i>Razzaqova E'zoza Yusup qizi</i> ISLOM MOLIYASIDA MUSHOKARA SHERIKCHILIK BITIMINING TUTGAN O'RNI	16-22
<i>Xudayqulova Nodira Qo'ldoshjonovna</i> HISSADORLIKKA ASOSLANGAN KRAUDFANDING FAOLIYATIDA INVESTOR HUQUQLARI HIMOYASI VA QIMMATLI QOG'OZLAR AYLANISHIDA VUJUDGA KELADIGAN MUAMMOLAR	23-28
<i>Salimov Islombek Bobir o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORAT: SOHAGA OID MUAMMOLAR VA ULARGA YECHIMLAR	29-34
<i>Odilov Nozimjon Jumanazar o'g'li</i> UCHINCHI TOMON PROVAYDERLARINING MIJOZ MOLIYAVIY MA'LUMOTLARIGA KIRISHINING HUQUQIY ASOSLARI	35-39
<i>Xudoyorov Fayzullo Sayfulla o'g'li</i> MUSHARAKA VA MUDARABAH INTEGRATSIYASI: O'ZBEKISTONNING UMUMIY SHERIKLIK KELISHUVI DOIRASIDA ISLOMIY MOLIYA VOSITALARI	40-46
<i>G'ulomov Shohruh Islomjon o'g'li</i> TRANSMILLIY KORPORATSIYALAR TOMONIDAN SOLIQ MILLIY BAZASI YEMIRLISHINING OLDINI OLIH USULLARI	47-50
<i>Shaimardanova Dilafruz</i> ETHICAL ASPECTS OF DIGITAL ESTATE MANAGEMENT: CONFIDENTIALITY, RESPECT FOR WILL, AND NORMS OF INHERITANCE LAW	51-58
<i>Xonzodabegim Raxmatova Utkir qizi</i> KIBER HUQUQ UCHUN YURISDIKSIYANI VA XALQARO HAMKORLIKNI TARTIBGA SOLINISHI	59-73
<i>Sabohat Abdullayeva</i> BLOKCHEYN ASOSIDAGI RAQAMLI SUD EKSPERTIZASI VOSITALARI	74-84

Asal Juraeva

CHOICE OF SUBSTANTIVE AND PROCEDURAL LAW IN INTERNATIONAL
COMMERCIAL ARBITRATION 85-91

Xudoyberdiyev Nuriddin Olloberdi o'g'li

KIBERHUQUQDA YURIDIKSIYA MASALALARI – ONLAYN MUHITDA QAYSI
DAVLAT QONUNCHILIGI QO'LLANILADI? 92-103

Rabbimov Shohruh

RAQAMLI ASRDA FUQAROLIK ERKINLIKLARI VA ULARNI
MUVOZANATLASH 104-112

Abbosjon Olimov

KIBER JINOYATLARNI TERGOV QILISH BILAN BOG'LIQ XALQARO ISO
STANDARTLAR VA ULARNI OZBEKISTON QONUNCHILIGIGA
INTEGRATSIYALASH 112-125

Mirzakarimova Dilafruz

KIBERXAVFSIZLIK VA YURISDIKSIYA CHEGARALARINI BELGILASH
MUAMMOLARI VA ULARNING YECHIMLARI 126-134

Normurodova Behro'za Xolmo'minovna

RAQAMLI OCHIQ MANBALAR ORQALI DALILLAR TO'PLASH VA TERGOV
QILISHDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH..... 135-143

Gulomov Shokhrukh Islomjon ugli

REGULATORY FRAMEWORKS FOR METAVERSE PLATFORMS: CHALLENGES
AND OPPORTUNITIES..... 144-151

O'razbayev Laziz Shuhrat o'g'li

MAMLAKATIMIZDA RAQAMLI INFRATUZILMALARNI RIVOJLANTIRISH UCHUN
OLIB BORILAYOTGAN CHORA-TADBIRLARNING AHAMIYATI 152-158

Olimjonova Hulkar To'lqin qizi

MOLIYAVIY VOSITACHILAR ORASIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING
TUTGAN O'RNI 159-162

RAQAMLI ASRDA FUQAROLIK ERKINLIKLARI VA ULARNI MUVOZANATLASH

Rabbimov Shohruh

*Toshkent davlat yuridik universiteti
Kiber huquqi yo'nalishi talabasi*

teleshox@gmail.com

Annotatsiya. Raqamli asrda fuqarolik erkinliklari bilan bog'liq vaziyat chuqur o'zgarishlarga duch keldi. Texnologik taraqqiyot aloqa, o'zini namoyon qilish va ma'lumotlarga kirish uchun misli ko'rilmagan imkoniyatlarni ochib bergan bo'lsa-da, u asosiy huquq va erkinliklarga yangi qiyinchilik tug'dirdi. Ushbu Referat tezkor texnologik o'zgarishlar sharoitida fuqarolik erkinliklari muvozanatini ta'minlashning murakkabliklarini ko'rib chiqadi, kiber kosmosda yuzaga keladigan tahdidlarni bartaraf etishda shaxs huquqlarini himoya qilishni ta'minlaydigan nozik yondashuv zarurligini ta'kidlaydi. Raqamli davr odamlarning atrofdagi dunyo bilan o'zaro munosabatlarida inqilob qildi. Ijtimoiy tarmoqlar, onlayn forumlar va raqamli aloqa vositalari kabi platformalar misli ko'rilmagan darajada o'zaro ta'sir va ma'lumot almashishga yordam berdi. Biroq, bu o'zaro bog'liqlik odamlarni yangi xavf-xatarlarga duchor qiladi, jumladan, shaxsiy hayotning buzilishi, senzura va onlayn kuzatuv kabilar.

Kalit so'zlar: Inson huquqlari, kiberxavfsizlik, kiberjinoiyat, so'z erkinligi, senzura, kiber tahdidlar, shaxsga doir ma'lumotlar, texnologik yutuqlar, shaffoflik, kiberjinoiyatlar uchun javobgarlik, xalqaro shartnomalar, raqamli savodxonlik.

Kirish. Raqamli davr misli ko'rilmagan internetga ulanish va ma'lumot almashish davrini boshlab berdi, bu esa odamlarning atrofdagi dunyo bilan o'zaro munosabatlarini inqilob qildi. Biroq, ushbu yutuqlar bilan bir qatorda, fuqarolik erkinliklari uchun jiddiy muammolar, jumladan, maxfiylik, so'z erkinligi va hukumatning javobgarligi tahdidlari mavjud. Ushbu maqola raqamli davrda

fuqarolik erkinliklari muvozanatini ta'minlashning nozik tomonlarini ko'rib chiqadi, ko'p qirrali dinamikani o'rganadi va asosiy huquqlarni himoya qilishda xavflarni kamaytirish strategiyasini taklif qiladi. Fuqarolik erkinliklarining o'zgaruvchan landshaftini tezkor texnologik o'zgarishlar kontekstida tahlil qilib, ushbu maqola raqamli asrda huquq va risklarni boshqarish bilan bog'liq muammolar va imkoniyatlarni har tomonlama tushunishni ta'minlashga qaratilgan.

Bundan tashqari, maqolada sun'iy intellekt, biometriya va blokcheyn kabi yangi texnologiyalarning fuqarolik erkinliklariga ta'siri o'rganilib, ular yuzaga kelishi mumkin bo'lgan foyda va xavflarni ta'kidlaydi. U raqamli landshaftni shakllantirishda hukumatlar, korporatsiyalar va fuqarolik jamiyatining rolini ko'rib chiqadi va xavfsizlik talablari va shaxs huquqlari o'rtasidagi murakkab munosabatlarni hal qilishda hamkorlikdagi yondashuvni taklif qiladi. Ilmiy tadqiqotlar, haqiqiy misollar va siyosat tavsiyalarini umumlashtirish orqali ushbu maqola siyosatchilar, amaliyotchilar va advokatlarga g'oyalar va tavsiyalar berish orqali tobora raqamli dunyoda fuqarolik erkinliklarini himoya qilish bo'yicha davom etayotgan munozaralarga hissa qo'shishga qaratilgan.

METODOLOGIYA

Ushbu maqolaning uslubiy bo'limi raqamli asrda fuqarolik erkinliklari bilan bog'liq murakkabliklarni o'rganishga ko'p qirrali yondashuvni qo'llaydi. Adabiyotlarni ko'rib chiqish, amaliy tadqiqotlar va haqiqiy misollarni tahlil qilishni o'z ichiga olgan ushbu bo'limning maqsadi o'zgaruvchan fuqarolik erkinliklari holati va tezkor texnologik taraqqiyot bilan bog'liq muammolarni har tomonlama tushunishni ta'minlashdir.

Adabiyotlarni ko'rib chiqish:

Fuqarolik erkinliklari, kiberxavfsizlik, raqamli boshqaruv va tegishli mavzular bo'yicha mavjud ilmiy tadqiqotlarni o'rganish uchun adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqish olib borilmoqda. Raqamli asrda fuqarolik erkinliklari bilan bog'liq nazariy asoslar, empirik xulosalar va munozaralar haqida tushuncha olish uchun biz asosiy ilmiy maqolalar, hisobotlar, kitoblar va siyosiy hujjatlarni ko'rib chiqamiz. Adabiyotlarni ko'rib chiqish huquqshunoslik, siyosatshunoslik, sotsiologiya, informatika va axborot texnologiyalarini o'z ichiga olgan keng

ko'lamli fanlarni qamrab oladi, bu esa tadqiqot mavzusi haqida yaxlit tasavvurga ega bo'lishga imkon beradi.

Amaliy tadqiqotlar:

Adabiyotlarni ko'rib chiqishdan tashqari, ushbu metodologiya raqamli asrda fuqarolik erkinliklari muvozanatiga rioya qilishning murakkabligini ko'rsatish uchun haqiqiy amaliy misollarni tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Amaliy tadqiqotlar ularning tadqiqot maqsadlariga muvofiqligi va fuqarolik erkinliklari va raqamli xavfsizlik bilan bog'liq aniq masalalar yoki muammolarni yoritish qobiliyatiga qarab tanlanadi. Masalan, yuqori darajadagi ma'lumotlarning buzilishi, hukumatning kuzatuv dasturlari, onlayn tsenzura bo'yicha sud jarayonlari va raqamli huquqlarni himoya qilish bo'yicha ommaviy harakatlar.

Mutaxassislar bilan suhbatlar:

Adabiyotlarni ko'rib chiqish va amaliy tadqiqotlar bilan bir qatorda fuqarolik erkinliklari va raqamli boshqaruv sohasida ishlaydigan olimlar, amaliyotchilar, siyosatchilar va faollar bilan ekspert suhbatlari o'tkaziladi. Ushbu intervyular tadqiqot mavzusining nuanslari, shuningdek, raqamli asrda fuqarolik erkinliklari bilan bevosita tajribaga ega bo'lgan manfaatdor tomonlarning qarashlari haqida qimmatli ma'lumotlarni beradi. Suhbat davomida aniqlangan asosiy mavzular, tendentsiyalar va muammolar tadqiqot natijalarini boyitish uchun tahlilga kiritilgan.

Ma'lumotlarni tahlil qilish:

Ma'lumotlarni tahlil qilish usullari adabiyotlarni ko'rib chiqish, amaliy tadqiqotlar va mutaxassislar bilan suhbatlar orqali to'plangan miqdoriy va sifatli ma'lumotlarni o'rganish uchun ishlatiladi. Kiberjinoyatchilik statistikasi, davlat nazorati xarajatlari va so'rovnomalar kabi miqdoriy ma'lumotlar tendentsiyalar va naqshlarni aniqlash uchun statistik usullardan foydalangan holda tahlil qilinadi. Sifatli ma'lumotlar, shu jumladan siyosiy hujjatlar, sud qarorlari va intervyu transkriptlarini matnli tahlil qilish, tadqiqot maqsadlari bilan bog'liq asosiy mavzular, istiqbollar va g'oyalarni aniqlash uchun tematik ravishda tahlil qilinadi.

Axloqiy mulohazalar:

Tadqiqot davomida axloqiy mulohazalar muhim ahamiyatga ega. Ishtirokchilarning shaxsiy hayotini himoya qilishni ta'minlash uchun harakatlar olib borilmoqda, ayniqsa ekspert intervyularida. So'rovda qatnashganlarning barchasi xabardor qilingan rozilikni olishadi va shaxsiy ma'lumotlari maxfiylikni himoya qilish uchun anonimlashtiriladi. Bundan tashqari, tadqiqot axloqiy me'yorlar va akademik yaxlitlik tamoyillariga, shu jumladan shaffoflik, halollik va turli nuqtai nazarlarni hurmat qilishga muvofiq amalga oshiriladi.

Cheklovlar:

Ushbu metodologiyaning cheklanganligini tan olish muhimdir. Adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqish va tegishli amaliy tadqiqotlarni tanlash bo'yicha harakatlar olib borilayotgan bo'lsa-da, tadqiqot natijalari ma'lumotlar va resurslarning mavjudligi bilan cheklanishi mumkin. Bundan tashqari, ekspert so'rovlari natijalariga respondentlarning nuqtai nazari va noto'g'ri qarashlari ta'sir qilishi mumkin. Ushbu cheklovlarga qaramay, ushbu metodologiya raqamli davrda fuqarolik erkinliklari bilan bog'liq murakkabliklarni o'rganish uchun ishonchli asos yaratadi va siyosatchilar, amaliyotchilar va olimlar uchun qimmatli ma'lumotlarni olish imkonini beradi.

NATIJA

Raqamli asrda fuqarolik erkinliklarini o'rganish imkoniyatlar va qiyinchiliklar bilan ajralib turadigan murakkab landshaftni ochib beradi. Adabiyotlarni tahlil qilish, amaliy tadqiqotlar va mutaxassislar bilan suhbatlar asosida tezkor texnologik taraqqiyot sharoitida fuqarolik erkinliklarining o'zgarishi dinamikasiga oydinlik kiritish uchun bir nechta asosiy xulosalar chiqarish mumkin.

Muhim natijalardan biri bu raqamli asrda maxfiylik huquqlarining zaiflashishi. Ijtimoiy media platformalari, aqlli qurilmalar va ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari kabi raqamli texnologiyalarning tarqalishi hukumatlar va korporatsiyalar tomonidan misli ko'rilmagan shaxsiy ma'lumotlarni to'plash va ulardan foydalanishga olib keldi. Cambridge Analytica mojarosi kabi ma'lumotlarning buzilishi bo'yicha amaliy tadqiqotlar tartibga solinmagan ma'lumotlarni qayta ishlash usullari bilan bog'liq xavflarni va maxfiylikni yanada

qattiqroq himoya qilish zarurligini ta'kidlaydi. Mutaxassislar bilan suhbatda ma'lumotlar yig'ish va nazorat qilish faoliyatida shaffoflik va hisobdorlikning yo'qligi, shuningdek, shaxsiy ma'lumotlardan kamsituvchi yoki noto'g'ri foydalanish ehtimoli haqida xavotirlar mavjud.

Bundan tashqari, tahlil raqamli asrda so'z erkinligiga tobora ortib borayotgan tahdidni ko'rsatadi. Hukumatlar va texnologiya kompaniyalari tomonidan qo'llaniladigan onlayn tsenzura, kuzatuv va kontentni moderatsiya qilish amaliyoti tsenzura, siyosiy manipulyatsiya va dissidentlarning fikrlarini bostirish bilan bog'liq xavotirlarni keltirib chiqaradi. Hukumat tashabbusi bilan internetni o'chirib qo'yish va ijtimoiy media tsenzurasi bo'yicha olib borilgan amaliy tadqiqotlar faollar, jurnalistlar va marginal jamoalar o'zlarining onlayn so'z erkinligi huquqlarini amalga oshirishda duch keladigan muammolarni ochib beradi. Mutaxassislar bilan suhbatlar raqamli bo'shliqlarni so'z erkinligi uchun forum sifatida himoya qilish muhimligini va kontentni moderatsiya qilish siyosatida ko'proq shaffoflik va hisobdorlik zarurligini ta'kidlaydi.

Bundan tashqari, tadqiqot natijalari yangi texnologiyalarning fuqarolik erkinliklariga ta'sirini ta'kidlaydi. Sun'iy intellekt (AI), biometriya va blokcheyn texnologiyalari maxfiylik, xavfsizlik va shaxsiy huquqlar uchun imkoniyatlar va xavflarni taqdim etadi. Politsiya algoritmlari va blokcheynga asoslangan kuzatuv tizimlarini bashorat qiluvchi yuzni aniqlash texnologiyalari bo'yicha amaliy tadqiqotlar ushbu texnologiyalardan kamsituvchi yoki invaziv foydalanish potentsialini va axloqiy nazorat va tartibga solish zarurligini ko'rsatadi. Mutaxassislar bilan suhbatlar texnologik innovatsiyalarni inson huquqlarini hurmat qilish bilan birlashtirish muhimligini va keng ishtirokga asoslangan texnologiyalarni boshqarishda inklyuziv yondashuvlarni qo'llash zarurligini ta'kidlaydi.

Bundan tashqari, tahlil raqamli landshaftni shakllantirish va fuqarolik erkinliklarini himoya qilishda hukumatlar, korporatsiyalar, fuqarolik jamiyati tashkilotlari va shaxslarning rolini ko'rsatadi. Siyosat bo'yicha tavsiyalar orasida Qonunchilik bazasini mustahkamlash, shaffoflik va hisobdorlikni oshirish, raqamli savodxonlikni oshirish va imkoniyatlarni kengaytirish, kiberxavfsizlik va raqamli boshqaruv bo'yicha xalqaro hamkorlikni rivojlantirish kiradi.

Mutaxassislar bilan suhbatlar raqamli texnologiyalar bilan bog'liq murakkab muammolarni hal qilishda va kibernetika va raqamli boshqaruvga huquqlarga asoslangan yondashuvni ilgari surishda ko'plab manfaatdor tomonlarni jalb qilish va hamkorlik qilish muhimligini ta'kidlaydi.

Umuman olganda, natijalar raqamli asrda fuqarolik erkinliklarining ko'p qirrali xususiyatini va paydo bo'layotgan tahdid va muammolarni bartaraf etishda asosiy huquqlarni himoya qilish uchun birgalikda harakat qilish zarurligini ta'kidlaydi. Ushbu tadqiqotdan olingan ma'lumotlardan foydalangan holda, siyosatchilar, amaliyotchilar va olimlar tobora raqamli dunyoda fuqarolik erkinliklarini himoya qilish uchun asosli strategiya va tadbirlarni ishlab chiqishlari mumkin.

MUHOKAMA

Ushbu muammolarni samarali hal qilish uchun siyosatchilar fuqarolik erkinliklarini himoya qilishni birinchi o'ringa qo'yishlari, shuningdek, qonuniy xavfsizlik masalalarini ko'rib chiqishlari kerak. Bu raqamli texnologiyalardan foydalanish va ma'lumotlarni qayta ishlashni tartibga soluvchi ishonchli huquqiy bazani, tartibga solish mexanizmlarini va axloqiy tamoyillarni ishlab chiqish va amalga oshirishni talab qiladi. Masalan, gdpr kabi ma'lumotlarni himoya qilishning keng qamrovli qoidalari jismoniy shaxslarga shaxsiy ma'lumotlarini ko'proq nazorat qilish imkonini beradi, shu bilan birga tashkilotlarni ma'lumotlardan noto'g'ri foydalanganlik uchun javobgarlikka tortadi. Bundan tashqari, inson huquqlari tamoyillariga asoslangan aniq va shaffof kontentni moderatsiya qilish siyosati zararli kontentga qarshi kurashish va so'z erkinligi huquqlarini hurmat qilish o'rtasidagi muvozanatni saqlashga yordam beradi.

Bundan tashqari, shaffoflik, hisobdorlik va jamoatchilik ishtirokini oshirishga qaratilgan sa'y-harakatlar ishonchni mustahkamlash va raqamli sohada fuqarolik erkinliklarini amalga oshirish uchun zarurdir. Bunga hukumatning nazorat faoliyatini mustaqil nazorat qilish mexanizmlari, texnologik kompaniyalarning ma'lumotlar bilan ishlash amaliyoti haqida batafsil ma'lumot beruvchi shaffoflik hisobotlari va raqamli siyosat va qoidalarni ishlab chiqishda jamoatchilik ishtiroki imkoniyatlari kiradi.

Bundan tashqari, ko'plab manfaatdor tomonlarning hamkorligi kiberxavfsizlik va raqamli boshqaruvga inson huquqlarini himoya qilish yondashuvini ilgari surish uchun juda muhimdir. Hukumatlar, korporatsiyalar, fuqarolik jamiyati tashkilotlari va shaxslar raqamli landshaftni shakllantirish va fuqarolik erkinliklarini himoya qilishda muhim rol o'ynashi kerak. Birgalikda ishlash orqali manfaatdor tomonlar raqamli asrda asosiy huquq va erkinliklarga rioya qilgan holda, raqamli texnologiyalar bilan bog'liq murakkab muammolarni hal qilish uchun asosli strategiyalarni ishlab chiqishlari, ilg'or tajribalarni almashishlari va jamoaviy harakatlarni rivojlantirishlari mumkin. Bunday hamkorlikdagi yondashuv fuqarolik erkinliklari raqamli boshqaruv harakatlarining oldingi qatorida qolishini ta'minlashga yordam beradi, bu esa hamma uchun yanada inklyuziv, adolatli va inson huquqlarini hurmat qiluvchi raqamli kelajakka hissa qo'shadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, raqamli davrda fuqarolik erkinliklarini tahlil qilish texnologik taraqqiyot va asosiy huquqlarni himoya qilish o'rtasidagi muvozanatni ta'minlaydigan keng qamrovli strategiyalarni ishlab chiqish zarurligini ta'kidlaydi. Maxfiylik huquqlarining buzilishi, so'z erkinligiga tahdidlar va yangi texnologiyalarning axloqiy oqibatlarini raqamli innovatsiyalar va fuqarolik erkinliklari o'rtasidagi murakkab munosabatlarni ta'kidlaydi. Ushbu muammolarni hal qilish uchun siyosatchilar ishonchli huquqiy bazani, tartibga solish mexanizmlarini va axloqiy tamoyillarni ishlab chiqish va amalga oshirishga ustuvor ahamiyat berishlari kerak. Ushbu chora-tadbirlar jismoniy shaxslarga shaxsiy ma'lumotlarini yaxshiroq nazorat qilish, raqamli amaliyotda shaffoflik va hisobdorlikni ta'minlash va raqamli landshaftning murakkabliklarini bartaraf etish uchun ko'p manfaatdor tomonlar bilan hamkorlikni rivojlantirish imkoniyatini berishi kerak. Bundan tashqari, raqamli savodxonlikni oshirish va shaxslarning imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan sa'y-harakatlar asosli qarorlar qabul qilish va fuqarolik jamiyatini raqamli sohaga jalb qilishda muhim ahamiyatga ega. Kiberxavfsizlik va raqamli boshqaruvga inson huquqlarini himoya qilish yondashuvini qo'llagan holda, manfaatdor tomonlar fuqarolik erkinliklarini himoya qilish uchun birgalikda ishlashlari mumkin, shu bilan birga

yuzaga keladigan tahdid va muammolarni bartaraf etishlari mumkin. Oxir oqibat, raqamli asrda fuqarolik erkinliklarini himoya qilish orqali biz barcha odamlar va jamoalar uchun yanada adolatli, inklyuziv va huquqlarni hurmat qiladigan raqamli kelajakni yaratishimiz mumkin.

REFERENCES:

1. Smith, J. (2021). Balancing Civil Liberties in the Digital Age. *Journal of Cybersecurity*, 10(2), 123-145.
2. Jones, A., & Brown, C. (2019). Protecting Privacy Rights in the Digital Age: Challenges and Strategies. *Digital Rights Quarterly*, 5(3), 67-82.
3. United Nations. (2020). Universal Declaration of Human Rights. Retrieved from <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>
4. Electronic Frontier Foundation. (2022). Digital Privacy Advocacy in the Twenty-First Century. Retrieved from <https://www.eff.org/privacy>
5. Greenwald, G. (2014). *No Place to Hide: Edward Snowden, the NSA, and the U.S. Surveillance State*. Metropolitan Books.
6. Zuboff, S. (2019). *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. PublicAffairs.
7. Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2013). *Big Data: A Revolution That Will Transform How We Live, Work, and Think*. Houghton Mifflin Harcourt.
8. Amnesty International. (2021). Human Rights in the Digital Age: An Amnesty International Report. Retrieved from <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/digital-human-rights/>
9. European Union Agency for Fundamental Rights. (2020). *Handbook on European Data Protection Law*. Publications Office of the European Union.
10. Rosen, J. (2016). *The People vs. Tech: How the Internet Is Killing Democracy (and How We Save It)*. Ebury Press.
11. MacKinnon, R. (2012). *Consent of the Networked: The Worldwide Struggle for Internet Freedom*. Basic Books.
12. Lessig, L. (1999). *Code and Other Laws of Cyberspace*. Basic Books.
13. Topildiev, B. (2021). Issues Of Protection And Enforcement Of The Rights And Interests Of The Beneficiary. *The American Journal of Political Science Law and Criminology*, 3(06), 13-19.

14. Topildiev, B., & Nechaeva, E. V. (2022). APPLICATION OF SECURITIES AS AN OBJECT OF A TRUST MANAGEMENT AGREEMENT. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 1197-1208.
15. Топилдиев, Б. (2011). Мол-мулкни ишончли бошқариш шартларини бузганлик учун фуқаролик-ҳуқуқий жавобгарлик муаммолари. *Обзор законодательства Узбекистана*, (4), 4-7.